

373.3

УРЕДБА

НИВАЊУ

СРЕДЊИХ ПОЉОПРИВРЕДНИХ
ШКОЛА

(Ова уредба обнародована је у „Службеним Новинама“
Бр. 5. од 6. Јануара 1921. год.)

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
БЕОГРАД, 1921.

инвентар бр. 3446
год.

УРЕДБА

О ОСНИВАЊУ СРЕДЊИХ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ШКОЛА

(Ова уредба обнародована је у „Службеним Новинама“
Бр. 5. од 6. Јануара 1921. год.)

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
БЕОГРАД, 1921.

37575

У ИМЕ
ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА

ПЕТРА I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ
КРАЉА СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
МИ

АЛЕКСАНДАР НАСЛЕДНИК ПРЕСТОЛА

На предлог Нашег Министра Пољопривреде и Вода, а по саслушању Нашег Министарског Савета, прописујемо:

УРЕДБУ

О

ОСНИВАЊУ СРЕДЊИХ ПОЉОПРИВРЕДНИХ
ШКОЛА.

I. Опште одредбе.

Оснивање и задатак школе.

Члан 1.

Задатак је средње пољопривредне школе, да се у њој ученици образују теоријски и практички у пољопривредној струци тако, како би могли с успехом руковати мањим и средњим селским и државним

добрима и корисно послужити у државној служби пољопривредне струке.

Члан 2.

Средња пољопривредна школа отвара се Краљевим Указом на предлог Министра Пољопривреде и Вода.

Издржавање школе.

Члан 3.

Средња пољопривредна школа државна је установа, која је под надзором Министра Пољопривреде и Вода, а издржава се из свога нарочитог буџета.

Школска година и прајање школе.

Члан 4.

Настава у средњој пољопривредној школи траје три године (6 полгођа), а четврта година по свршетку школе, посвећена је искључиво практичном усавршавању и специјализовању.

Члан 5.

Школска година почиње 1. октобра и траје до 31. септембра друге године.

Предавања почињу 1. октобра, а завршују се 1. јула. У току јула држе се испити, а у августу је школски распуст.

II. Настава, наставни програм и план.

Настава.

Члан 6.

Настава у средњој пољопривредној школи је теоријска и практична.

Члан 7.

Предмети теориске наставе су ови:

А. Општи предмети:

1. Српски језик
2. Страни језик (француски или немачки)
3. Земљопис
4. Историја Срба, Хрвата и Словенаца
5. Музика и певање
6. Људска хигијена
7. Основи педагогике и методике

Б. Приправни предмети

1. Математика
2. Физика с метеорологијом
3. Хемија с агро-хемијом
4. Минералологија, геологија с педологијом.
5. Ботаника
6. Зоологија
7. Анатомија и физиологија домаћих животиња

8. Анатомија, физиологија и патологија биља
9. Народна економија
10. Земљомерство

В. Стручни предмети

1. Ратарство с градинарством
2. Стоچارство са свима ситним гранама: живинарством, пчеларством, свиларством, рибарством и зечарством.
3. Воћарство с прерадом воћа
4. Виноградарство с прерадом грозђа
5. Ливадарство
6. Наука о пољопривредним справама и машинама
7. Пољопривредна мелиорација
8. Наука о газдовању
9. Пољопривредно књиговодство
10. Млекарство
11. Пољопривредна технологија (фабрикација шећера, пива, скропца, шпиритуса).
12. Основи шумарства
13. Пољопривредно грађевинарство
14. Сточно лекарство
15. Пољопривредно право и законодавство
16. Пољопривредна статистика

Члан 8.

Практични предмети ови су:

Геодетска вежбања
 Вежбања из аналитичке хемије
 Анатомска вежбања
 Вежбе из микроскопирања
 Вежбе из метеорологије
 Вежбе са пољопривредним машинама
 Вежбе у пољопривред. рачуноводству
 Вежбе у пољопривредно-хемијској технологији.

Разне друге вежбе из ратарства, стоچارства, воћарства, виноградарства, градинарства, науке о газдовању и т. д.

Наставни програм и план.

Члан 9.

Детаље наставног програма и наставни план прописује Министар Пољопривреде и Вода по саслушању наставничког збора средње пољопривредне школе.

III. Пријем ученика.

Услови за пријем.

Члан 10.

Упис ученика у средњу пољопривредну школу врши управа школе у септембру.

Члан 11.

Ученици могу бити редовни и ванредни. Редован ученик средње пољопривредне школе може бити онај, који испуњава следеће услове:

- а) који није млађи од 15 ни старији од 19 година;
- б) који је најмање с добрим успехом свршио четири разреда гимназије или реалке, или нижу пољопривредну школу. Они, који су свршили нижу пољопривредну школу, примаће се за редовне ученике тек тада, кад положи пријемни испит из предмета и по програму, који пропише Министар Пољопривреде и Вода;
- в) који је доброг владања;
- г) који је поданик Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца;
- д) који је доброг здравља, чега ради се подвргава прегледу школског лекара пре него што буде коначно уписан.

Члан 12.

За прве две године од оснивања средње пољопривредне школе могу се примити за редовне ученике и лица старија од 19 година, која су по свршетку четири разреда гимназије или реалке, свршили још и коју нижу пољопривредну школу

у земљи или на страни и била су у државној пољопривредној служби најмање три године.

За њих неће бити обавезна четврта година праксе.

Овакви ученици могу бити само екстерни, а ближе одредбе о њиховом школовању прописаће Министар Пољопривреде и Вода нарочитим правилником.

Она лица, која су старија од 19 година, ипак не старија од 25 година, и свршила су само нижу пољопривредну школу, а провела у државној пољопривредној служби бар четири године, могу бити примљена за редовне ученике само онда, ако положи пријемни испит и даље наставе редовно школовање, како то за њих пропише Министар Пољопривреде и Вода правилником.

Оваква се лица могу примати само као екстерни ученици и то само за прве две године од оснивања средње пољопривредне школе.

Члан 13.

Ванредни ученик средње пољопривредне школе може бити сваки онај, који је с најмање добрим успехом свршио нижу пољопривредну школу, а жели се школовати о сопственом трошку.

Члан 14.

Ближе услове за пријем редовних и ванредних ученика средње пољопривредне школе прописује Министар Пољопривреде и Вода правилником.

IV. Издржавање, број и школарина ученика.

Издржавање редовних и ванредних ученика.

Члан 15.

Редовни ученици могу бити државни питомци и приватни ученици.

Члан 16.

Државни питомци бирају се по стечају, који расписује Министар Пољопривреде и Вода и они добијају од државе бесплатно:

- а) храну и стан;
- б) огрев и осветлење;
- в) одело и обућу, и
- г) лекове и лекарску негу.

Члан 17.

У колико школске просторије дозвољавају, примају се у школу и редовни приватни ученици и ванредни ученици, који плаћају за своје издржавање

ако су у школском интернату, онолико, колико одреди Министар Пољопривреде и Вода.

Члан 18.

Сви државни питомци морају становати у школском интернату и покоравати се интернатској дисциплини.

Редовни приватни ученици могу становати и хранити се и ван школског интерната.

Ванредни ученици станују и хране се ван школског интерната и само по изузетку могу се користити школским интернатом.

Број ученика.

Члан 19.

У једном одељењу разреда средње пољопривредне школе не може бити више од 40 ученика, рачунајући у тај број редовне државне питомце, приватне ученике и ванредне ученике. Ако има више ученика, образоваће се више одељења у разреду.

Школарина и друге школске таксе.

Члан 20.

Сви ученици, који нису државни питомци, плаћају школарину, лабораториј-

ске и друге школске таксе колико одреди Министар Пољопривреде и Вода.

V. Оцењивање ученика, испити, сведочанства и награде.

Оцене из предмета, вредноће и владања.

Члан 21.

За оцењивање ученика у теорији и пракси има пет оцена и то:

1. одличан (5)
2. врло добар (4)
3. добар (3)
4. слаб (2)
5. рђав (1).

Оцене из вредноће су ове:

1. похвално;
2. марљиво;
3. немарљиво.

Оцене из владања су ове:

1. примерно (5)
2. врло добро (4)
3. добро (3)
4. лоше (2).

Све ове оцене дају се тромесечно.

Испити.

Члан 22.

На крају сваке школске године сви редовни ученици полажу испите из теорије

и праксе, а на крају треће године завршни испит.

Члан 23.

Ученик може поновити испит највише из два предмета, иначе понавља разред. Разред се може само једанпут понављати.

Члан 24.

Ако државни питомац има да понови разред, престаје бити државним питомцем.

Члан 25.

Завршни испит је усмени, писмени и практични.

Усмени испит полаже се из ових предмета:

1. сточарства;
2. ратарства;
3. науке о газдовању, и
4. воћарства и виноградарства.

Писмени испит (клаузурни рад) полаже се из главних стручних предмета и то:

1. сточарства;
2. ратарства;
3. воћарства или виноградарства; или
4. науке о газдовању.

На практичном испиту има ученик да покаже своју практичну способност.

Кад редован ученик положи завршни испит онда по чл. 4. ове Уредбе одлази на праксу на имање или у завод, које му додели управа школе или остаје на самом школском имању. Управа школе при томе има у виду наклоност ученика к појединим пољопривредним гранама, тежећи да се ученик у колико је више могуће, специјализује.

Кад ученик проведе ову четврту годину на пракси и специјализовању онда се подвргава поново практичном испиту пред комисијом, коју одреди управа средње пољопривредне школе и сведочанство, које том приликом добије саставни је део сведочанства по чл. 26. ове Уредбе, а у сведочанство ће се унети напомена да је ученик и тај практичан испит полагао и с каквим успехом. Сведочанство с овог практичног испита обавезно је за добијање указне државне службе.

Ближе одредбе о овоме испиту прописује Министар Пољопривреде и Вода правилником.

Сведочанства.

Члан 26.

О завршном испиту издаје се редовном ученику сведочанство, у које се уноси:

1. Све оцене из појединих предмета (резултат испитних и годишњих оцена).
2. Оцене владања.
3. Главни подаци о ученику.

Члан 27.

Ванредни ученик не полаже испите, већ добија од школске дирекције само уверење да је похађао школу и које је предмете слушао.

Награде.

Члан 28.

Редован ученик, било државни питомац или приватац ученик, који сврши школу с одликом, добија од Министра Пољопривреде и Вода награду по предлогу наставничког збора.

Члан 29.

Ближе одредбе о испитима, сведочанствима и наградама прописује Министар Пољопривреде и Вода правилником.

VI. Ред у школи и казне ученика.

Дисциплинска правила.

Члан 30.

Правила за ред у школи прописује Министар Пољопривреде и Вода.

Казне ученика.

Члан 31.

Ученици се кажњавају овим казнама:

1. Укором писменим и усменим.
2. Затвором од 1 дана.
3. Изгнањем из школе, на годину дана.
4. Изгнањем из школе за свагда.

Последње две казне изриче наставнички збор, а одобрава их Министар Пољопривреде и Вода.

VII. Наставници и остало особље.

Редовни и хонорарни наставници и остало особље.

Члан 32.

Наставно особље у средњој пољопривредној школи сачињавају:

- а) редовни наставници, у које спадају: директор, професори и супленти.
- б) хонорарни наставници за нестручне предмете или поједине стручне предмете у недостатку редовних наставника.

Члан 33.

У остало особље спадају:
Указно: економ, рачуновођа, васпитач;
претписно: хонорарни лекар, хонорарни сточни лекар, учитељ вештина, градинар,

воћар, руковалац млекарнице, руковалац подрума и т. д.

Члан 34.

Директор, професори, супленти, економ, рачуновођа и васпитач постављају се Краљевим Указом на предлог Министра Пољопривреде и Вода.

Хонорарни наставници и остало претписно особље постављају се претписом Министра Пољопривреде и Вода.

Потребан број настојника и служитеља поставља директор школе.

Редовни наставници.

Члан 35.

Директор средње пољопривредне школе може бити професор, који је у том звању провео најмање пет година.

Члан 36.

Професором средње пољопривредне школе може постати суплент после положеног професорског испита, ако је као суплент у истој школи радио две године.

Члан 37.

Суплентом средње пољопривредне школе може постати кандидат, који је положио испит зрелости у средњој школи

(гимназији или реалци) и свршио је високу пољопривредну школу или пољопривредни факултет у земљи или на страни.

Суплент, који за пет година не положи професорски испит, отпушта се из наставничке службе.

Члан 38.

За прво време могу за директора и професоре бити именована лица, која немају професорског испита за средњу пољопривредну школу, али имају потребне школске квалификације, а навршили су бар 10 година државне службе у нижим пољопривредним школама и у пољопривредној струци у опште, и истакли се као добри стручњаци.

Хонорарни наставници.

Члан 39.

За хонорарне наставнике средње пољопривредне школе могу бити постављена лица с квалификацијама, које се траже за такве наставнике средњих школа (гимназија и реалака).

Остало особље.

Члан 40.

За економа може бити постављено лице, које је свршило најмање средњу пољоприв-

редну школу и има бар две године државне или приватне пољопривредне службе.

Члан 41.

За рачуновођу може бити постављено лице, које је свршило средњу пољопривредну школу или трговачку школу, а упознато је с вођењем рачунских и пољопривредних књига.

Члан 42.

За васпитача средње пољопривредне школе траже се квалификације учитеља основних школа.

Члан 43.

Какве квалификације треба да има остало претписно стручно особље у средњој пољопривредној школи, прописује Министар Пољопривреде и Воде правилником.

VIII. Дужности наставника и осталог особља.

Дужности наставника.

Члан 44.

Директор средње пољопривредне школе управља целим заводом и руководи стручно образовање и васпитање омладине.

Он управља школском имовином и одговорни је наредбодавац у смислу закона о Државном Рачуноводству.

Директор има права да казни наставнике и остало подручно му особље по закону о чиновницима грађанскога реда.

Члан 45.

Наставници су дужни да одређене им предмете предају по прописаним програмима и датим упуштвима.

За поверене им ствари у збиркама, лабораторијама и т. д., наставници су одговорни материјално.

Члан 46.

Директор има до 5 часова недељно, а редовни наставници 16—18 часова недељно предавања. Супленти за прве две године имају највише 12 часова предавања недељно.

Члан 47.

Један међу редовним наставницима бира се почетком сваке школске године за пословођу и као такав има додатак плати од 360 динара годишње.

Дужност економа, рачуновође и васпитача.

Члан 48.

Економ рукује школским имањем, стајама и свим другим што сачињава школ-

ско инструктивно добро, по упутствима и наредбама директора. Од овога се изузимају они објекти, који се наредбом директора појединим наставницима или службеницима нарочито доделе.

Економ води све прописане књиге, прикупља приход с имања и предаје га рачуновођи, а за овај рад је и материјално одговоран.

Члан 49.

Рачуновођа води све прописане рачунске књиге и одговорни је рачунополагач пред Главном Контролом. Он прикупља све приходе школе и имања и предаје их коме треба.

Члан 50.

Васпитач се стара о реду у интернату и у опште о васпитању ученика по упуштвима директора. Њему се може по могућству поверити предавање пољопривредне методике и педагогике.

Члан 51.

Ближе дужности целокупног указног и претписног особља прописује Министар Пољопривреде и Вода правилником.

IX. Плате и остале принадлежности наставника и осталог особља.

Плате и принадлежности редовних наставника.

Члан 52.

Плата директора средње пољопривредне школе дели се на три класе и то: I. кл. са 7.000 динара, II. кл. са 6.000 динара, III. кл. са 5.000 динара годишње.

У једној класи директор мора провести 4 године.

Члан 53.

Поред плате ужива директор и сталан додатак од 960 динара годишње и бесплатан стан у школској згради, огрев и осветлење.

Члан 54.

Професору средње пољопривредне школе основна је плата 2.400 динара годишње, која се повишава са 600 динара годишње у почетку четврте и осме, а затим после сваке треће године, тако, да после навршене двадесете године наставничке службе професор има 6.000 динара плате годишње.

Члан 55.

Директори и професори средње пољопривредне школе, који наврше 30 годи-

на указне службе, имају права на пензију, колико им је износила њихова годишња плата.

Члан 56.

Плата је супленту 1.800 динара годишње. Суплентске године службе рачунају се за пензију и периодске повишице професорске плате.

Члан 57.

Професори и супленти имају право на бесплатан стан, огрев и осветлење, у колико буде места у школским зградама, у противном исплаћује им се станарина колико одреди Министар Пољопривреде и Вода.

Члан 58.

Кад наставник средње пољопривредне школе пређе у другу ненаставничку државну службу, па се врати у наставничку службу средње пољопривредне школе, не може имати већу плату од оне, коју би имао да је остао у наставничкој служби те школе.

Плате и принадлежности осталог особља.

Члан 59.

Плате економа и рачуновође средње пољопривредне школе почињу са 1.800

динара годишње, па сваке 4 године добијају повишицу од 500 динара годишње до највеће плате од 4.800 дин. год.

Члан 60.

Економи и рачуновође имају право на бесплатан стан у школским зградама, огрев и осветлење.

Члан 61.

Плата васпитача средње пољопривредне школе равна се плати учитеља основних школа.

Члан 62.

Васпитач има право на бесплатан стан у школским зградама, огрев и осветлење и сем тога, за себе лично, још и право на бесплатну храну из школске кујне, ако није ожењен.

Члан 63.

Хонорар хонорарним наставницима и плате и остале принадлежности осталом особљу (претписно) средње пољопривредне школе, одређује Министар Пољопривреде и Вода.

Х. Наставнички савет и његове дужности.

Наставнички савет.

Члан 64.

Наставнички савет сачињавају: директор (као председник), професори и супленти, а по потреби улазе као саветодавна лица, без права решавања, економ, рачуновођа, васпитач и школски лекар.

Дужности наставничког савета.

Члан 65.

Дужности су наставничког савета:

1. Изрицање казне ученицима по чл. 30. ове уредбе.
2. Израда наставничког плана и распореда предмета међу наставнике.
3. Решавања о ученичким стипендијама, помоћи и екскурзијама.
4. Решавања о испитима и оценама ученика.
5. Решавања о наградама свршених ученика.
6. Израда предлога за потребне промене у школским правилима у интересу унапређења наставе у школи и мишљења по тражењу Министра Пољопривреде и Вода.

XI. Професорски испити и испитна комисија.

Професорски испити.

Члан 66.

Сви кандидати за професоре средње пољопривредне школе, полажу професорски испит по нарочитом програму, који прописује Министар Пољопривреде и Вода.

Испитна комисија.

Члан 67.

Ради испитивања кандидата за професоре средње пољопривредне школе, постоји при Министарству Пољопривреде и Вода у Београду нарочита испитна комисија.

У ову комисију улазе као чланови стручњаци с вишим стручним образовањем, који су се истакли радом на стручном пољу.

Члан 68.

Ближе одредбе о полагању професорског испита за професоре средње пољопривредне школе прописује Министар Пољопривреде и Вода.

XII. Школско имање и његов задатак.

Имање.

Члан 69.

Средња пољопривредна школа има своје имање у површини свега до 30 хектара.

Задатак имања.

Члан 70.

Задатак је школског имања да ученицима пружи прилику за практично вежбање у пољопривредним радовима, да производи све што треба за школски интернат и да послужи за пример у газдовању.

На имању треба да су представљене све главне пољопривредне гране: њиве, ливаде, шума, градина, воћњаци, виноград (по могућству) и расадници воћа и лозе (бар у малом).

Од стоке имају се на имању гајити све врсте домаће стоке, пчеле, свилобубе, живина и рибе.

Члан 71.

Ближе уређење имања прописује правилником на предлог школске управе Министар Пољопривреде и Вода.

Члан 72.

Сем овога имања при школи има да постоји: ботаничка башта и огледна поља под непосредном управом дотичних наставника.

ХIII. Огледне станице, њихов циљ и задатак.

Циљ огледних станица.

Члан 73.

Уз средњу пољопривредну школу имају се организовати за наставне сврхе, а и за потребе јавне службе, омање огледне станице и то:

1. Пољопривредно - хемијска огледна станица.
2. Фитопатолошка станица са станицом за контролу семена.
3. Ентомолошка станица.
4. По могућству млекарска, воћарска, и енолошка огледна станица.

Члан 74.

Ближе уређење огледних станица при средњој пољопривредној школи, прописује Министар Пољопривреде и Вода посебним правилником.

Прелазна наређења.

Члан 75.

Овлашћује се Министар Пољопривреде и Вода да, ради што скоријег отварања средње пољопривредне школе, ако нађе за сходно, може у исту претворити коју од садањих наших пољопривредних школа, или коју од окружних пољопривредних станица, допуњујући их оним, што је потребно за извођење потпуне организације.

Члан 76.

Плате првом директору и првим професорима средње пољопривредне школе по њеном отварању, срачунаће се према броју година, колико су провели у државној служби, рачунајући све као наставничке године службе. А ако нису државни службеници, онда ће им се прва плата одредити Краљевим Указом на предлог Министра Пољопривреде и Вода.

Завршне одредбе.

Члан 77.

О извршењу ове Уредбе стараће се Министар Пољопривреде и Вода, који се овлашћује да пропише правилнике за извршење ове Уредбе.

Члан 78.

Ова Уредба ступа у живот од дана
када је Краљ потпише и када се обна-
родује у „Службеним Новинама.“

27. новембра 1920. год.
у Београду.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Министар
Пољопривреде и Вода,
Д-р В. Јанковић, с. р.

37595